

Силабус навчальної дисципліни

«Сфрагістика»

назва дисципліни

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	вільного вибору здобувача
Курс	3
Семестр	6
Семестровий контроль	6 семестр – <u>диференційований залік</u>
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Загальна кількість годин – 90 годин , кредитів ЄКТС – 3: аудиторні години – 28 (лекційні – 14 год., практичні заняття – 14 год.), для самостійної роботи здобувачів визначено 62год.)
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Предметом вивчення дисципліни є виявлення особливостей розвитку сфрагістики, предметом практичного експертного мистецтвознавчого аналізу є печатки, вироби гліптики, пломби, клейма, циліндри, булли, штампи, герби, скарабеї, які є не тільки пам'ятками історії, побуту, знаками засвідчення власності на знаряддя і засоби виробництва, продукти виробництва, засвідчення документів, а й часто унікальними творами мистецтва.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	Мета - набуття здобувачами знань, вмінь та навичок, які дозволять засвоїти особливості теорії, історії та практики сфрагістики. Завдання : - формування знань щодо про значення сфрагістики в контексті розвитку мистецтва; - формування знань щодо особливостей печаток та їх відбитків на різних матеріалах; - формування знань щодо особливостей печаток та інших зразків сфрагістики, поширених в українському мистецтві; - оволодіння методами аналізу та атрибуції печаток та їх відтисків.
Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)	Для здобувачів, які не мають відповідної підготовки: - знання історії мистецтва світу та України; - володіння: елементарними навичками мистецтвознавчого аналізу та атрибуції; - вміння працювати з джерелами, верифікувати отриману інформацію; - вміння формулювати власні судження, відстоювати власну думку.

**Пореквізити
(компетентності,
отримані після вивчення
дисципліни)**

Інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації, а також експертизи творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих знань з теорії, історії мистецтва та експертизи, спрямованих на розвиток здатності особистості до креативної самореалізації у сфері мистецтвознавчої експертизи та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові:

Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально- предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з

	<p>використанням інформаційно- комунікаційних технологій. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Володіти ґрунтовними знаннями з історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації, мистецтвознавчої експертизи, основ законодавства у галузі культури і мистецтв. Володіти глибокими знаннями визначеної сфери дослідження у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії. Володіти техніками, прийомами та методиками мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції мистецьких творів і пам'яток культури. Вміти виокремити основні етапи розвитку світового та національного мистецтва, вміти виділити та обґрунтувати загальні засади та специфіку культурно-історичних процесів. Володіти методами опрацювання мистецтвознавчої літератури, узагальнення та аналізу мистецького матеріалу з дотриманням норм академічної доброчесності, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах. Володіти понятійно-категоріальним апаратом та використанням фахової термінології мистецтвознавства, застосування їх при проведенні наукових студій та публікації результатів дослідження.</p>
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Форми оцінювання: - семестрове оцінювання: 1. Контрольна робота (тест) – 15 балів/ 5 балів*. 2. Відвідування лекцій – 5 балів/ 5 бали. 3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 15 балів/ 10 балів. 5. Підготовка презентації – 15 балів/5 балів. 6. Участь у наукових конференціях – 15 балів/10 балів. 7. Самостійна робота – 15 балів/5 балів. * максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю. Організація оцінювання. Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік). підсумкове оцінювання: - форма оцінювання – диференційований залік; максимальна кількість балів, які може отримати здобувач – 20 балів Організація оцінювання Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування),</p>

	<p>презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).</p> <p>Умовою допуску до підсумкового оцінювання є отримання здобувачем під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у семінарах, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин, відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» (від 31 жовтня 2018 р., наказ №187-0).</p> <p>Оцінка здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за залік за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають залік.</p> <p>Присутність всіх здобувачів вищої освіти на диференційному заліку є обов'язковою.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Набуті компетентності дають змогу доповнити знання з історії мистецтва, отримати додаткові компетентності у галузі експертної діяльності, розширивши поле такої роботи.</p> <p>Набуті в результаті вивчення дисципліни компетентності дають змогу працювати за фахом:</p> <ul style="list-style-type: none"> мистецтвознавець (образотворче, декоративно-прикладне мистецтво); мистецтвознавець-експерт; мистецтвознавець-експерт (органи внутрішніх справ); науковий співробітник-консультант (музеєзнавство); експерт з комплектування музейного та виставкового фонду; екскурсовод (мистецтвознавець); науковий співробітник; оцінювачі творів мистецтва; аукціоністи.
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни:</p> <p>Предмет вивчення сфрагістики й значення її для історичної науки, історії мистецтва та експертизи.</p> <p>Поняття печатки та булли. Гліптика.</p> <p>Класифікація печаток та методика їх вивчення.</p> <p>Прийоми дослідження в сфрагістиці.</p> <p>Вивчення змісту печаток, аналіз зображень, хронологічне визначення, встановлення осіб, яким вони належали, встановлення достовірності джерела.</p> <p>Етапи виникнення та становлення сфрагістики як науки та навчальної дисципліни.</p> <p>Печатки Давньоруської держави.</p> <p>Князівські, церковні та інші державні печатки.</p> <p>Печатки українського козацтва (XVII-XVIII ст.).</p> <p>Печатки Російської імперії (XIX-XX ст.).</p> <p>Українські печатки та інші предмети сфрагістики XX ст.</p>

	<p>Види занять: лекції, практичні заняття, контрольне тестування.</p> <p>Методи навчання: лекція, діалог, демонстрація, аналітичний, індуктивний, дослідницький, створення презентацій</p> <p>Форми навчання: групова, індивідуальна</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<p>Рекомендована література</p> <p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бондаренко Г.В. Спеціальні історичні дисципліни. Луцьк, 2015. 2. Гавриленко В.О. Українська сфрагістика: Питання предмета та історіографії. К., 1977. 3. Самойленко О. Спеціальні історичні дисципліни: Навчальний посібник для здобувачів заочної форми навчання. Ніжин, 2004. 4. Спеціальні історичні дисципліни. Зведений бібліогр. довідник-показчик: Нумізматики, сфрагістика. Ч. 2. К., 1997. 5. Спеціальні історичні дисципліни / автор-укладач Г.М. Маринченко. Миколаїв: МНУ, 2018. 6. Гавриленко В. Українська сфрагістика: Питання предмета та історіографії. Київ, 1977. 7. Українська сфрагістика: Анований бібліографічний показчик. Київ, 1991. 8. Ситий І. Миські печатки Лівобережної України XVII—XVIII ст. зі збірки Чернігівського історичного музею імені В.В. Тарновського: Каталог. Львів–Чернігів, 1995. 9. Перкун В. Церковна сфрагістика Правобережної України (1793—1917 рр.): Автореферат дис. ... канд. істор. н. Київ, 2002. 10. Однороженко О. Державна і земельна геральдика і сфрагістика Війська Запорізького: Автореферат дис. ... канд. істор. н. Київ, 2003. 11. Сочилияс І. Парафіяльна сфрагістика Перемиської єпархії кінця XVIII — початку XX ст.: Автореферат дис. ... канд. істор. н. Київ, 2004. 12. Перкун В. Українські сфрагістичні студії 1991—2008 рр.: Стан та перспективи досліджень. «УІЖ», 2010, № 1 13. Vocabulaire international de la sigillographie. Roma, 1990. 14. Szymański J. Nauki pomocnicze historii. Warszawa, 2002. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/462 2. http://library.nakkkim.edu.ua/ електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 3. http://elib.nakkkim.edu.ua/ 4. https://academicjournals.org/journals/bysubject/Arts-and-Education 5. http://www.e-booksdirectory.com/ 6. https://www.europeana.eu/en
<p>Локація та матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Ауд. 201, корп. 18; ауд. 206, корп. 7 НАКККіМ, комп'ютери, монітор, мультимедійна техніка</p>
<p>Кафедра</p>	<p>Кафедра мистецтвознавчої експертизи (корп. 18, каб. 203)</p>
<p>Інститут</p>	<p>Інститут практичної культурології та арт-менеджменту</p>
<p>Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)</p>	<p>Бойко-Гагарін Андрій Сергійович – доктор історичних наук (2021 р.), старший викладач кафедри мистецтвознавчої експертизи ім. Казимира Малевича, автор більш ніж 200 наукових публікацій у</p>

галузі фалеристики, нумізматики та музеєзнавства, в тому числі: 3 одноосібні монографії; 5 статей у виданнях, включених до міжнародних науково-метричних баз Scopus та Web of Science; в галузі інклюзії отримано патент на корисну модель – Нумізматичну тактильну модель монети, зареєстрований в УкрДержПатент № UA 123579 U; зареєстровано 26.02.2018 р.

З 2015 року – провідний науковий співробітник сектору нумізматики, фалеристики, медальєрики і боністики в Національному музеї історії України. За сумісництвом працював у Центрі дослідження проблем нумізматики та історії грошового обігу при Університеті Григорія Сковороди в Переяславі, займаючись науковими проектами.

З 2020 року займає посаду старшого зберігача фондів відділу «Музей грошей» управління зв'язків з громадськістю та фінансової обізнаності департаменту комунікацій Національного банку України.

Займає активну громадську позицію – приймав участь у роботі Комітету Міжнародної Премії ім. Івана Франка 2021 року та двічі протягом 2020-2021 років прийняв участь в роботі Експертної ради з відбору книжкової продукції, що пропонується для поповнення бібліотечних фондів від Українському інституті книги.

У 2021 році у складі команди фахівців з нумізматики був задіяний в міжнародному нумізматичному проєкті «Flame. Framing the Late Antique and early Medieval economy» за ініціативи Принстонського університету (США) та Канадського інституту українських студій (м. Едмонтон, Канада)

Політика академічної доброчесності

Всі учасники освітньої діяльності дотримуються політики академічної доброчесності, визначеної вимогами НАКККіМ, що є запорукою якості освіти.

Лінк на дисципліну

Програма розміщена на сторінці кафедри мистецтвознавчої експертизи <https://nakkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznavchoji-ekspertizi>